

PLIKTRÅDET

Pliktrådet 2022/2023

Förbandsbesöksrapport Älvsborgs Amfibieregemente (Amf 4) och Försvarsmedicincentrum (FöMedC) 03 oktober 2022

Pliktrådet

Enligt förordning 2017:1249 utgör Pliktrådet det centrala medinflytandeorganet för totalförsvarsppliktiga under grundutbildning. Pliktrådet, som består av fem före detta värnpliktiga väljs på den årliga Värnpliktskongressen, företräder samtliga värnpliktiga och bedriver intresse- och rättighetsbevakning för deras räkning. Förbandsbesök är en viktig del i Pliktrådets löpande verksamhet.

Rapporten

I rapporten redovisas de intryck som gavs vid besöket. Den belyser såväl brister och utmaningar som det som fungerar väl och annat som bidrar till positiv utveckling på förbandet. Genom detta uppmuntrar vi även andra förband att ta efter goda exempel och gemensamt arbeta för att utveckla verksamheten i enlighet med utbildningens mål och främja goda utbildningsförhållanden. Pliktrådet strävar efter att bidra till att förbanden kan utbilda starka krigsförband.

Rapporten utgör också en dialog med besökt förband, som får möjlighet att åtgärda fel och brister som följs upp under ett andra besök. Innehållet i rapporten har kommunicerats med berört förband, som har lämnat synpunkter på dess innehåll. Rapporten ligger till grund för den slutrapport som Pliktrådet författar under kvartal två.

Denna rapport delges berörd LMA via Pliktrådet, samt relevanta funktion inom Försvarsmakten genom VIDAR. Rapporten publiceras även på www.pliktradet.se samt delges media, riksdagen och Regeringskansliet.

Pliktrådets deltagare:

Kristoffer Loiborg Sjölund

Hampus Gillström

PLIKTRÅDET

Plikträdet 2022/2023

Innehåll

Information om förbundet.....	3
Spontana intryck.....	3
Organisation.....	3
Arbetsmiljö & säkerhet.....	3
Fysisk belastning.....	3
Psyisk hälsa.....	4
Försvarshälsan.....	4
Attityder & jargong.....	4
Utrustning.....	4
Avbruten utbildning.....	4
Resor.....	4
Boendemiljö & vistelseutrymmen.....	5
Hållbarhet.....	5
Medinflytande.....	5
Information och mönstring.....	5
Meningsfull fritid.....	5
Soldathem.....	5
Avslutning.....	6

Information om förbandet

På Göteborgs garnison ligger Amf 4 samt FöMedC (Försvarsmedicincentrum) där sammanlagt tre kompanier värnpliktiga utbildas. Kompaniet på FöMedC består av endast en pluton med ca 40 värnpliktiga, varav 18 är kvinnor. På Amf 4 består de två kompanierna av 3 respektive 4 plutoner. Cirka 280 värnpliktiga utbildas till antingen gruppchef eller soldat. På Amf 4 är de totalt 18 kvinnliga värnpliktiga. Förbandet ligger ca 35 minuter från Göteborgs central och har goda förbindelser. Skjutfält och skjutbanor ligger dock längre bort, vilket medför att de värnpliktiga är mycket i fält för att inte behöva lägga tid på att förflytta sig mellan övningsområde och garnisonen.

Spontana intryck

Överlag är de värnpliktiga nöjda med utbildningen på Amf 4 och FöMedC. Båda förbanden har problem med den befälsbrist som råder i Försvarsmakten, vilket medför att befälslagen är underbemannade. Detta riskerar att påverka utbildningen negativt. Många värnpliktiga har inte fått ut regnställ på förrådet. Istället används skalplagg som en temporär lösning. Flera värnpliktiga uppgav att det fanns stora problem med ComTacs (hörselkåpor). Enligt demsjälva hade många värnpliktiga ComTacs som inte fungerar. Detta medför en säkerhetsrisk då det är svårare att höra viktiga order som exempelvis eldupphör. Vi ser positivt på bataljonschefen attityd till ovälkommet beteende, som visar på öppenhet och vilja att agera. Han är medveten om att ovälkommet beteende kan förekomma och säger "vi får inte vara naiva" där han syftar till att de inte får tro att allt alltid är bra hos dem. och att incidenter ska hanteras direkt. Det tyder på en öppenhet Pliktrådet uppskattar.

Organisation

På plats upplevde vi organisationen på plutonsnivå relativt rörig, eftersom befälsbristen har resulterat i många byten och omorganisationer. Vi uppfattade det som att befäl inte visste förens nära inryck om och vilka värnpliktiga de skulle vara i befälslaget för. Vissa av de värnpliktiga konstaterade att de hade fått nya befäl bara en kort tid innan Pliktrådets besök.

Arbetsmiljö och säkerhet

De värnpliktiga påpekade att det har varit bristfällig kommunikation mellan befäl om säkerhetsbestämmelser, där olika befäl har sagt olika saker. De värnpliktiga har tagit upp saken och det har blivit bättre. Bataljonschefen för GU berättade att de har en gemensam utbildning för alla befäl och instruktörer som ska hålla utbildning för GU, LMA/konsulent tillägger att det också finns förbättringspotential i utbildningen som de arbetar med att lösa. Pliktrådet ser mycket positivt till en sådan utbildning och uppmanar fler förband till att göra detsamma.

Fysisk belastning

Bataljonschefen gav oss ett häfte på cirka 100 sidor som är grunden för fysisk träning och belastning den innehåller såväl fasta träningsprogram, övningsbank (styrka, kondition, rörlighet) samt måluppfyllnad för fysisk prestationsförmåga GU-amfibie. Av Försvarshälsans fysioterapeut fick vi en bok som används av befäl och instruktörer i den dagliga verksamheten som beskriver hur belastningen ska stegra. Än hade det inte uppkommit några svårare skador till följd av den fysiska belastningen.

Psykisk hälsa

Den psykiska hälsan upplevde Pliktrådet som allmänt bra. Värnpliktskonsulenten har en nära relation med de värnpliktiga och är tillgänglig för samtal. Värnpliktskonsulenten kan sedan också skicka vidare värnpliktig till Förvarshälsans psykolog.

Förvarshälsan

På Förvarshälsan finns medicinska sekreterare, sjuksköterska, läkare, fysioterapeut, psykolog samt en avdelningschef. Förvarshälsan upplever svårigheter med att de kan uppmana värnpliktiga till att inte delta i fysisk aktivitet, men att de värnpliktiga ändå vill vara med och ignorerar uppmaningen från Förvarshälsan. Förvarshälsan ser en risk i att skador inte läker utan istället förvärras. Läkaren föreslog att de skulle boka in fler uppföljningsmöten med värnpliktiga för att följa upp att de gör sina rehabiliteringsövningar och deltar i den mån Förvarshälsan rekommenderat.

Attityder och jargong

Plutonerna berättar att det finns en viss rivalitet mellan kompanier och plutoner, men att den är positiv när det är "tävling". När de ska jobba tillsammans kan de vara goda lagkamrater även över plutons- och kompanigränserna. Överlag uppfattade vi attityden och jargongen bra mellan befäl och de värnpliktiga.

Utrustning

Den mesta utrustning finns i alla storlekar och fungerar överlag bra med få brister. Många värnpliktiga saknar regnställ och använder istället skalplagget som inte upplevs optimalt när det regnar mycket. Pliktrådet ser beklagligt på detta och hoppas att det finns materiel till de värnpliktiga inom kort. Förvarsmakten måste ha tillräcklig materiel för att kunna tillgodose samtliga värnpliktiga med basutrustning som regnställ.

Det var många värnpliktiga som uppgav att de har fått defekta ComTacs (aktiva hörselkåpor). Att inte ha ComTacs som fungerar ser Pliktrådet som en säkerhetsrisk. Det kan medföra att någon missar en viktig instruktion eller order. Pliktrådet föreslår att de trasiga hörselskydden byts ut omgående.

Avbruten utbildning

Fem värnpliktiga på amfibiekompanierna och två på Förvarsmedicincentrum har avbrutit utbildningen. Enligt värnpliktskonsulent, tillika LMA (Lokalt medinflytande ansvarig), beror det i hälften av fallen på psykisk ohälsa och i den andra hälften på fysiska skador. Förvarshälsan tror att det kan komma att komma fler inom en snar framtid med anledning av att de har uppföljningar på ett antal personer.

Resor

Under Pliktrådets besök uppfattade vi inga problem med de värnpliktigas hemresor.

Pliktrådet 2022/2023

Boendemiljö och vistelseutrymmen

Några av plutonerna hade nya sängar samt nya skåp, medan andra hade äldre skåp och sängar. Överlag var det fräscht och välskött. De hade inga dagrum för att de har behövt göra om dessa till logement. Det planeras att flytta sjuklogement till separat kasern för att få plats med dagrum v.43. Soldathemmet fungerar idag som "dagrum" men det kan inte användas när det bara är kort vila eftersom det tar för lång tid att gå till soldathemmet.

Hållbarhet

Sopstationer finns och det källsorterades någorlunda bra.

Medinflytande

De värnpliktiga vi har pratat med tycker att plutonens timme fungerar bra. De värnpliktiga hade velat få besked om exempelvis julleddighet under plutonens timme, vilket inte hade getts. De värnpliktiga fick istället svaret att det ändå är långt till jul. Pliktrådet uppmanar förbandet att ge de värnpliktiga så information kring deras ledigheter så att även de kan uppehålla en meningsfull fritid.

De förtroendevalda tyckte att kompaninämnderna var riktigt bra. De fick svar på frågor som ställdes samt att ledningen verkligen lyssnade och tog åt sig. Än har ingen förbandsnämnd hållits. Varje kompani och pluton har utsett förtroendevalda, NVK-representanter samt skyddsassistenter. Dessa kan komma att bytas ut när plutonerna och kompanierna ändras om när gruppchefer och soldater ska börja vara i de gruppen de kommer tillhöra. Gruppbefäl och soldater har nämligen ryckt in på olika kompanier vid olika tidpunkter men de ska inom kort slås samman. Skyddsassistenter hade tillgång till en namnbricka där det stod "SKYDDSASSISTENT", vilket Pliktrådet tycker är positivt. Vi uppmanar fler förband att ta efter initiativet med specifika namnbrickor för förtroendepersonerna.

Information och mönstring

Upplevelsen var att vissa hade relativt god kännedom om sina befattningar, medan andra inte hade någon uppfattning alls. Teknicksoldater hade väldigt dålig koll på vad deras befattning innefattade, även befälen var osäkra på just den befattningen. Precis innan Pliktrådet besök hade teknicksoldaterna fått reda på att de skulle till P4 inom kort för fortsatt utbildning. På FöMedC var många osäkra på vad befattningarna innebar. Pliktrådet uppmanar förbandet till att sprida information kring befattningar i ett så tidigt skede som möjligt för att skapa rimliga förväntningar samt för de värnpliktiga att utöka sin förståelse för deras uppgift.

Meningsfull fritid

Under den första tiden efter inryck har det varit lite ledig tid som mest har lagts på återhämtning. I och med att förbandet har goda kommunikationer med Göteborg ser Pliktrådet inga problem med att värnpliktiga kan få meningsfull fritid när de väl får längre ledigheter.

Soldathem

Soldathemmet ligger inne på garnisonen, vilket gör att de endast får ha egen försäljning på kvällstid när matsalen har stängt sin marka. De värnpliktiga har sedan inryck inte haft så mycket tid att besöka soldathemmet, men har nu börjat besöka det mer. Soldathemmet önskar att de kan få bättre

PLIKTRÅDET

Pliktrådet 2022/2023

möjlighet att informera de värnpliktiga om sin verksamhet. Annars är kontakten överlag bra med förbandet men Soldathemmet upplever ibland att de glöms bort.

Avslutning

Pliktrådet vill tacka för ett bra och konstruktivt besök. Vi upplever Amf 4 och Försvarsmedicincentrum som transparenta och villiga att åtgärda de brister som finns. Bristen på materiel och befäl är beklaglig och Pliktrådet hoppas att en lösning kommer inom kort. Vi vill tacka LMA/VPL konsulent, Sophie Rodhe för ett väl planerat besök och god kontakt under hela besöket. Vi vill även rikta ett tack till de som vi träffade under dagen för bra och informationsrika möten. Sist vill vi också tacka de värnpliktiga som delat med sig av sina upplevelser.

Tack för ett givande besök,

Hampus Gillström
Kristoffer Loiborg Sjölund